

Magazin

SEAD ALIĆ

Digitaliziramo našu svijest

PROF. DR. SC. SEAD ALIĆ

Hrvatski filozof i književnik, na Sveučilištu Sjever predaje predmete vezane uz filozofiju i teoriju medija

Ponašamo se kao neodgovorni roditelji. Nemamo vremena igrati se i družiti sa svojom djecom, pa im kupujemo igračke. Svijet ljudskih odnosa postvario se do krajnjih granica. Usamljeno dijete gleda u sličice svog mobitela. Dijete zna kako mobitel funkcionira, pa pretpostavlja da bi i roditelji trebali 'funkcionirati'.

Nije najsretnije reći da smo rasli s novim tehnologijama. Mijenjali se sigurno jesmo. No put kojim smo krenuli ne poštuje svoje putnike. Mi smo čestice u svemiru baza podataka. Big Data je biblija novog vremena. Ono ljudsko u nama se skutirilo i grije se na vatri riječi preostalih rijetkih ljudi. Prodali smo smisao za koji klik više na portalima i društvenim mrežama. Nepismenost je dobila novo opravdanje: Naslovi više ne moraju biti naslovi. To mogu biti započete rečenice čiji bi se smisao možda mogao otkriti ako kliknemo i otvorimo cijeli tekst.

Množina medija izaziva pojavu raznih medijskih virusa. Jedan od njih je krađa tekstova i fotografija. Besramno se preuzimaju tuđi uradci tako da nove generacije nemaju ni mogućnost povjerovati da se tako ne treba raditi.

Drugi virus rada se u siromaštvu ljudske duše koja kastrira sve što bi se moglo razviti u medijski sadržaj i sve svodi na trivijalnost. Oskudnost medijskih sadržaja dovodi do riječnoga vira krajnje površnosti koji nas sve skupa uvlači u ponore u kojima nažalost - kraljuje glupost.

Intelektualni trač jedan je od suvremenih virusa medijskoga društva. U svojim zahtjevima da publici pruže prostor i argumente za navijanje, mediji intelektualce pretvaraju u linjske suce čija je svrha da eventualno daju do znanja kada se neki od kandidata nađe u zaleđu. U vrijeme izbora intelektualci su vračevi i babe Vange. Brane se idejom društvene

odgovornosti i nužnošću sudjelovanja u političkom životu. Brane se starogrčkim stavom da su idioti oni koji se ne bave politikom. Ne vide nažalost koliko su dio mehanizma koji upravo uz njihovu pomoć dokida prostore intelektualnoga čina.

NULE I JEDINICE

Ako ne možemo biti ljudi (a sve je manje prostora za to), nudi nam se mogućnost da budemo navijači. Biti navijač znači nekritički prihvaćati glupost vlastitog političkog kandidata, lošu igru nogometnog kluba ili perversije religijske hijerarhije. One navijene uistinu se teško može zaustaviti dok se njihov mehanizam ne izvrti do kraja.

Jedino što bi bilo novo to je stara ljudska nada da ćemo uspostaviti uljudenu zajednicu u kojoj će uspjeh jednog čovjeka biti bogatstvo drugog

Najgore od svega je to što nije riječ o metaforama kada se kaže da se cirkus preselio u parlamente ili da je navijanje zauzelo mjesto političke prosudbe. Riječ je o ozbiljnoj patologiji suvremenog medijima premreženog društva oskudne duhovnosti, a goleme potrebe za novim senzacijama.

Nismo digitalizirali samo medije. Mi digitaliziramo našu svijest. Ona sve češće svijet promatra u odnosima nule i jedinice. A tu se mora reći: Ako se pretvaranje ljudske duše, psihe, onoga što čovjeka čini čovjekom u nule i jedinice naziva napretkom, onda smo mi uistinu slijepci koji vide samo sjene na ekranima.

Tiskane novine će nestati jer će čekanje tiskanih novina postati iritantno za doba ishitrenih reakcija. Portali su ulazna vrata u prostore križnog puta tiskane riječi.

U doba množine odgovore za mase pružaju jedino mediji, religije i nacionalizmi (politički, sportski, ekonomski...). U temeljima njihove laži su hijerarhije koje se brinu o svojim piramidama i poput 'revolucionarne' hijerarhije - žrtvuju svoju djecu. Vrijeme za propitivanje mišljenja u doba množine nažalost još nije došlo.

Vremenu hijerarhija odgovaraju trenutne reakcije, navijačke strasti, nekritičnost, licemjerna odanost, potkupljivost i želja za slavom. Za sve te potrebe idealni su elektronički/digitalni mediji, odnosno mogućnost da gutenbergovska svijest kroz portale uđe u dimenziju digitalnog unificiranja.

Konvergencija medija danas se, slikovito pojašnjeno, koristi kao mogućnost da se na pištolj natakne prigušivač, duga cijev ili snajper (ili sve zajedno), pa da se mogućnost ispaljivanja metka prenese i na do tada nedohvatljiva područja. Tako korištena digitalizacija pokazuje svu besmislenost nade da se ide naprijed. Mi samo propadamo u brojčane odnose, baze podataka, bezličnost, postajemo bojom na zastavama ove ili one hijerarhije, pikselom na zajedničkoj digitalnoj fotografiji...

VESELI MRTVAC

Jedino što bi bilo novo to je stara ljudska nada da ćemo uspostaviti uljudenu zajednicu u kojoj će uspjeh jednog čovjeka biti bogatstvo drugoga, u kojemu će nemogućnost druženja s drugim i drukčijim biti naše siromaštvo; uspostaviti zajednicu koja će razmišljati o planetarnoj pravdi, jer u suprotnom Kantov Vječni mir uistinu će biti krčma K veselom mrtvacu.

Derrida je znakovito primijetio kako su crkveni ljudi prvi shvatili da Boga nema. Prema istoj logici danas političari počinju govoriti kako mediji lažu. Oni su naime potpuno svjesni da mediji lažu jer lažu u njihovu korist, ali kada počnu lagati za nekog drugoga, onda se s najviših razina počne govoriti o fake newsu, manipuliranjima medija, lažima, itd.

Za razliku od govora o napretku, smatram da je važnije govoriti o promjenama koje bi sustave medijskog posredovanja učinile što objektivnijima i neovisnijima o hijerarhijama. To je najveći, ali i najteži zadatak 21. stoljeća. ■